

Een gemiddeld kind is wat anders dan een normaal kind

Schooladvies lijkt niet om het geluk van het kind te draaien, maar om de terreur van gemiddelden en onze doorgeslagen manier van het labelen van kinderen. En zolang we dit systeem in stand houden, zullen ouders zich daarnaar gedragen, stelt Peter de Vries. Hij doet promotieonderzoek naar ouderbetrokkenheid aan de Universiteit Utrecht.

Peter de Vries 17 februari 2020, 07:00

Hoeveel schitterende eigenheid pakken we van kinderen af met een label dat het 'niet normaal' is, terwijl we gewoon met een kind te maken hebben dat supercreatief is? (beeld anp / Robin van Lonkhuijsen)

‘Duizenden ouders beklagen zich over schooladvies, leraren krijgen cadeaus aangeboden.’ ‘Schooladvies lijkt niet om geluk van kind te draaien, maar om dromen van ouders.’

‘Leraren: ‘Ouders zeiken te veel over schooladvies’’

‘Ruim 10.000 ouders niet tevreden over schooladvies’

Ik ontdekte dat ik al meer dan een halve eeuw een aangeboren misvorming heb.

Dit zijn de koppen die afgelopen week in de verschillende dagbladen voorbijkwamen. Maar ik stoor me aan media die zo hard oordelen over het gedrag van sommige ouders, dat we met z'n allen hebben veroorzaakt.

normaal

Op het consultatiebureau horen ouders: ‘Uw kind is te lang of te dik voor zijn leeftijd.’ En niet zelden gaat een dergelijke uitspraak meteen met een advies gepaard om naar een diëtiste te gaan, soms al bij kinderen van een jaar. ‘Mijn kind is niet normaal’, is de boodschap die ouders meekrijgen. Gekmakerij! Hierachter zit een grote misleiding, namelijk dat ‘normaal’ wordt verward met ‘gemiddeld’.

Het woord ‘gemiddeld’ is een wiskundig begrip: de som van een aantal getallen gedeeld door het aantal getallen. Ook het woord ‘normaal’ komt in de wiskunde voor. Veel verschijnselen worden beschreven met behulp van de zogenaamde ‘normale verdeling’. Men praat dan over afwijkingen van een centrale waarde. Dat kan bijvoorbeeld een gemiddelde zijn.

‘Normaal’ is echter ook een woord dat in de ethiek wordt gebruikt, een morele standaard, waar men van af kan wijken. We vinden dat terug in uitdrukkingen als: ‘Dat is toch niet normaal?’ Of: ‘Doe toch eens normaal!’ En voordat je het weet wordt een kind dat afwijkt van het ‘gemiddelde’ (gewicht, leesprestatie enzovoort), bestempeld als ‘niet normaal’; in elk geval wordt dit gevoel gecreëerd.

Een leerling die naar het vmbo-basis gaat mag vanuit groep 8 met het leerstofniveau van eind groep 6 uitstromen.

Het meten gebeurt vanaf groep 3 en daar ontstaat dus al een achterstand. Vanaf groep 3 hebben ouders al gehoord dat hun kind achterloopt (ten opzichte van het ‘gemiddelde’ kind in Nederland) en dat die achterstand alsmaar groter is geworden: ‘Uw kind is niet normaal.’

labelen

Daarnaast zijn we ook nog goed in labelen. Zo ontdekte ik pas dat ik al meer dan een halve eeuw een aangeboren misvorming heb. Nooit geweten – mijn ouders wisten het kennelijk ook niet en mijn vrouw en kinderen zijn geschokt. Ik heb flaporen!

Dat is toch geen misvorming? Jawel, want ook daar hebben we een norm voor: flaporen heb je wanneer de schelpen meer dan 2,1 centimeter van je hoofd staan, aldus de website van het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht. En de website van het Isala kliniek in Zwolle meldt: ‘Afstaande oren, ook wel flaporen genoemd, zijn het gevolg van een aangeboren misvorming van het kraakbeenskelet van de oorschelp.’

En als ik nu geen flaporen meer zou hebben? Met sterke tape heb ik mijn oren tegen mijn hoofd geplakt en toen ik in de spiegel keek dacht ik: ‘Nee, dan ben ik Peter niet meer.’ Ik ben normaal mét mijn oren.

Hoeveel schitterende eigenheid pakken we van kinderen af met een label van drukte, terwijl we gewoon met een kind te maken hebben dat supercreatief is?

dromende ouders

‘Schooladvies lijkt niet om geluk van kind te draaien, maar om dromen van ouders’, schreef Nynke de Jong in het *Algemeen Dagblad*. Ik zou willen zeggen: Schooladvies lijkt niet om het geluk van het kind te draaien, maar om de terreur van gemiddelden en onze doorgeslagen manier van het labelen van kinderen. En zolang we dit systeem in stand houden, zullen ouders zich daarnaar gedragen.

Alle ouders willen een ‘normaal’ kind, dus is havo een mooi gemiddelde, een reële eis geworden. Logisch toch?

En ze hebben Michelangelo aan hun kant: ‘Het grootste gevaar voor de meesten van ons is niet dat ons doel te hoog is en we het daardoor niet zullen halen, maar dat het te laag is en we het halen.’ We vragen van ouders realistische schoolverwachtingen te hebben, terwijl hoge verwachtingen gezonder zijn dan (te) lage verwachtingen. <

javascript